

Από τα πρώτα χρόνια του χριστιανισμού, αναφέρεται η ίδρυση ιερών Ναών. Ο Θεός βέβαια δεν έχει ανάγκη κατοικίας. Οι πιστοί όμως έχουμε την ανάγκη ειδικών τόπων συνάξεων για τη λατρεία προς τον Θεό, τόπων ιερών, δηλ. των χριστιανικών Ναών. Ο χώρος αυτός ανήκει αποκλειστικά στη λατρεία του αληθινού Θεού, είναι χώρος προσευχής, αγιασμού και ευλογίας, τελέσεως των ιερών Μυστηρίων της Εκκλησίας μας. Στον «οίκο του Θεού» πρώτο μέλημά μας είναι η ένωση της καρδιάς με τον Κύριο, η ανάβαση του νου προς τον ουρανό. Στον Ναό νιώθουμε τον Θεό πιο κοντά μας, Τον ευχαριστούμε και Τον δοξολογούμε, προσκυνούμε και ικετεύουμε τον Ύψιστο, εκφράζουμε τα εσώψυχα βιώματά μας. Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης αναρωτιέται για το θείον και, στην ουσία, στοιχειοθετεί και το ζήτημα της ναοδομίας: «Πώς παραστήσω το άυλον; Πώς να δείξω το αϊδές; Πώς διαλάβω το αμέγεθες, το άποσον, το άποιον, το ασχημάτιστον, το μήτε τόπω, μήτε χρόνω ευρισκόμενον, το εξώτερον παντός πειρασμού, και πάσης οριστικής φαντασίας;». Όμως, δίνει την απάντηση οραματιζόμενος έναν νέο τύπο ναού τον οποίο, σε επιστολή που απευθύνει στον επίσκοπο Ικονίου Αμφιλόχιον στα τέλη του 4ου αι. μ.Χ., με ακρίβεια περιγράφει και με σοφία αντιμετωπίζει την κατασκευή του. Πιστεύεται ότι ο ιερός αυτός ναός, κατά τις αρχές σχεδιασμού του και ορισμένους τύπους κατασκευών του, ιστορικά, αποτελεί το αρχαιότερο υπόδειγμα ορθόδοξης ναοδομίας.

Τίποτε δεν είναι τυχαίο στον χριστιανικό ναό. Το κάθε τι έχει μελετηθεί πολύ και έχει τη δική του χρησιμότητα και σημασία. Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας όρισαν, οι πιστοί μπαίνοντας στο ναό, για να συμμετάσχουν στην λατρεία και την ευχαριστιακή σύναξη, να εγκαταλείπουν προς ώρας τα εγκόσμια και να εισέρχονται στη σφαίρα του υπεραισθητού. Γι' αυτό τα πάντα μέσα στο ναό έχουν το βαθύτερο συμβολισμό τους, ώστε να δίνονται στους πιστούς σωστικά μηνύματα.

Ο Ναός χωρίζεται σε τρία μέρη: **στον Πρόναο, τον κυρίως Ναό και το Ιερό Βήμα**. Το Ιερό χωρίζεται από τον κυρίως Ναό με το **τέμπλο**.

Η διάταξη των εικόνων στο τέμπλο είναι πάντα η εξής: Στο δεξί μέρος της Ωραίας Πύλης βρίσκεται η εικόνα του Χριστού. Στο αριστερό μέρος της Ωραίας Πύλης βρίσκεται η εικόνα της Παναγίας. Δίπλα και αριστερά από την Παναγία υπάρχει η εικόνα του Αγίου ή της Αγίας που είναι αφιερωμένος ο συγκεκριμένος Ναός. Δίπλα και δεξιά από τον Χριστό, βρίσκεται η εικόνα του Ιωάννη του Προδρόμου. Στις πλαϊνές πόρτες του τέμπλου υπάρχουν οι μορφές των αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Πάνω από την Ωραία Πύλη υπάρχει η παράσταση του Μυστικού Δείπνου μαζί με τις εικόνες του **Αωδεκαόρτου**. (οι δώδεκα σπουδαιότερες εορτές : Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, η Γέννηση του Χριστού, η Περιτομή του Χριστού, η Υπαπαντή του Κυρίου, τα άγια Θεοφάνεια, η Σοφία του Θεού, η Μεταμόρφωση του Χριστού, η ανάσταση του Λαζάρου και η είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα, τα Πάθη και ο Σταυρός του Χριστού, η Ανάσταση του Χριστού, η Ανάληψη, η Πεντηκοστή). Ο ορθόδοξος ναός είναι μια μικρογραφία του σύμπαντος κόσμου (ορατού και αοράτου). Είναι "ένα ορατό σημείο - σύμβολο- εκείνου που δεν μπορούν να δουν τα ανθρώπινα μάτια. Η μυστική σημασία του ναού αποκαλύπτεται μόνο στους μυημένους, στους πιστούς".

Ο **τρούλος** συμβολίζει τον ουρανό. Τα **κανδήλια** και οι πολυέλαιοι συμβολίζουν τα άστρα του ουρανού θόλου.

Το **άγιο Βήμα** συμβολίζει τον Παράδεισο, την Άνω Ιερουσαλήμ (Αποκ. 21,2), μέσα

στον οποίο τελείται ακατάπαυστα η ουράνια Θεία Λειτουργία, με λειτουργούς τους αγγέλους.

Η **αγία Τράπεζα** συμβολίζει το Θρόνο του Εσφαγμένου Αρνίου (Αποκ. 22,3). Τα **καλύμματα** της αγίας Τραπέζης συμβολίζουν τα ιερά σάβανα και τη σινδόνα, με την οποία τυλίχθηκε το άχραντο Σώμα του Χριστού κατά την θεία ταφή Του.

Οι **Ιερείς** συμβολίζουν τους αγίους αγγέλους, τα λειτουργικά πνεύματα του Θεού (Εβρ. 1,14). Τα ιερά τους **άμφια** έχουν και αυτά το συμβολισμό τους. Η λαμπρότητα και η καθαρότητά τους συμβολίζουν την ιερατική χάρη, που είναι ενδεδυμένοι.

Η γη συμβολίζεται δια του **δαπέδου** του ναού. Εκεί στέκονται οι πιστοί, οποίοι απαρτίζουν την επί γης στρατευόμενη Εκκλησία και ατενίζουν τον ουρανό (θόλο), τον Παράδεισο (ιερό Βήμα) και τους εικονιζόμενος αγίους.

Η αγία Τράπεζα στηρίζεται συνήθως σε έναν στύλο, ο οποίος συμβολίζει **τον ασάλευτο στύλο της Εκκλησίας, τον Χριστό**, ή σε τέσσερις στύλους που συμβολίζουν τους τέσσερις Ευαγγελιστές.

Στη βορειοανατολική πλευρά του ιερού βήματος υπάρχει η κόγχη της ιεράς **Προθέσεως**, η οποία συμβολίζει το ιερό σπήλαιο της Γεννήσεως του Κυρίου. Ο **άμβωνας** συμβολίζει τον τάφο του Χριστού και ο διάκονος τον άγγελο της Αναστάσεως (Μάρκ.16:6). Φέρει παραστάσεις των ιερών Ευαγγελιστών και υπάρχει ανάγλυφο περιστέρι, πάνω στο οποίο τοποθετείται το ιερό Ευαγγέλιο και συμβολίζει το Άγιο Πνεύμα. Στο μπροστινό μέρος του σολέα βρίσκονται τα μεγάλα **μανουάλια**, τα οποία μαζί με τα κανδύλια του τέμπλου, εκτός από το φως που εκπέμπουν, συμβολίζουν το νοητό φως του Χριστού, το οποίο «φαίνει πάσι». Το ίδιο και οι **πολυέλαιοι**, οι οποίοι κρέμονται από την οροφή και συμβολίζουν το φως του Χριστού και τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, που κατέρχεται από τον ουρανό.

Ο ορθόδοξος Ναός αποτελεί το κέντρο της ενοριακής ζωής. Δεν είναι τυχαίο ότι, κατά κανόνα, κτίζεται στο κέντρο της συνοικίας ή του χωριού και οι τρούλοι και το καμπαναριό προεξέχουν των παρακείμενων κτιρίων. Παλαιότερα, όταν υπήρχε έντονο το στοιχείο της κοινωνικότητας και δεν είχε υπεισέλθει το μικρόβιο της αστικής απομόνωσης, ο περίβολος του Ναού ήταν τόπος συγκέντρωσης και επίλυσης των προβλημάτων των ενοριτών με κοινή συμμετοχή όλων.

Ο Ναός είναι το δεύτερο σπίτι του πιστού. Βρέφος όντας εκεί οδηγείται για τον σαραντισμό. Στο Ναό λαμβάνει το άγιο Βάπτισμα και αναγεννάται σε νέα εν Χριστώ ύπαρξη. Εκεί στεφανώνεται και μοιράζεται τη χαρά του γάμου του με όλη την τοπική Εκκλησία. Εκεί απολαμβάνει τις χαρές των μεγάλων γιορτινών ημερών. Στο Ναό χαίρεται τη βάπτισμα των παιδιών του. Εκεί μετέχει των ιερών μυστηρίων και λαμβάνει τη λυτρωτική χάρη του Θεού. Μέσα σ' αυτόν σπεύδει να προσευχηθεί για τις δυσκολίες της ζωής και να αντλήσει δύναμη για την πορεία της ζωής του. Εκεί οδηγείται με το πέρας της επί γης ζωής του, για την εξόδιο ακολουθία του. Στο Ναό θα αναπέμπονται για πάντα επιμνημόσυνες δεήσεις γι' αυτόν και για όλους τους κεκοιμημένους πιστούς.

Πηγή: <http://www.faneromenihol.gr>